

Anons XIII Konkursu „Historii Bliskiej”

Ośrodek KARTA ogłasza
XIII Konkurs „Historii Bliskiej”
dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
w roku szkolnym 2008/2009 — na temat:

„Rok 1989: koniec, przełom, początek...?”

W przyszłym roku będziemy obchodzić dwudziestą rocznicę wydarzeń, które pchnęły na nowe tory historię Europy, a potem świata. Jeden po drugim upadały komunistyczne reżimy, zastępowane – nie bez wysiłku, trudności, a czasami porażek – przez prawdziwe demokracje parlamentarne, suwerenne, z gospodarką rynkową, w których decydemtem była nie zależna od Moskwy partyjna nomenklatura, lecz swobodnie wyrażający swą opinię naród.
Alicja Wancerz - Gluza o idei tegorocznego konkursu „Historii Bliskiej” (materiał udostępniony przez Polskie Radio)

Trudno powiedzieć czy przemiany te byłyby tak głębokie i szybkie, gdyby nie „polski rok 1989”: zimowo-wiosenne rozmowy Okrągłego Stołu, czerwcowe wybory do Sejmu i Senatu i jesienne powołanie pierwszego niekomunistycznego rządu w Europie Środkowo-Wschodniej. Przełomowy rok 1989 poprzedzała w Polsce niemniej wyjątkowa dekada. Rozpoczęła ją bezkrwawa rewolucja — robotniczy zryw Sierpnia 1980 i szesnastomiesięczny „karnawał »Solidarności«”. Tych kilkanaście miesięcy przyniosło tak głębokie przemiany, że nawet ostatni atak broniącego się reżimu – stan wojenny – jedynie zahamował, ale nie zdołał zatrzymać destrukcji realnego socjalizmu. Wreszcie strajki w 1988 roku ostatecznie obnażyły jego bezsilność.

Po euforii roku 1989 przyszedł czas wielkich zmian, wielkich nadziei, ale i wielkich trudności z przechodzeniem do odmiennego systemu politycznego i gospodarki rynkowej. Ceną transformacji było rosnące bezrobocie, galopująca inflacja, upadek przedsiębiorstw przemysłowych i pegeerów. Z jednej strony obniżenie poziomu życia i zachwianie poczucia bezpieczeństwa wielu zwykłych ludzi, z drugiej „dzika” prywatyzacja, wykorzystywanie luk prawnych i „układów” do nieuczciwego bogacenia się innych.

Równocześnie nowy porządek ustrojowy uruchomił mechanizmy awansu życiowego jednostek, wielu ludzi skłonił do aktywności, wzięcia odpowiedzialności za własny los, wyzwolił ich energię, wzmocnił przedsiębiorczość, popchnął w nowym kierunku, dał szansę osobistej kariery, także — zbudowania nowych przedsiębiorstw, stworzenia nowych miejsc pracy. Pokazał także sens uczestnictwa, współdecydowania, a zarazem współodpowiedzialności w życiu społecznym i politycznym. Nadał na nowo znaczenia słowom: obywatel, samorząd, świadomość, stowarzyszenie, prawa człowieka, Europa... Wprowadził też ważny termin: społeczeństwo obywatelskie.

Chcemy zachęcić do zbadania, jak rok 1989 (traktowany dosłownie i symbolicznie) zapisał się zarówno w pamięci lokalnych społeczności, jak i pojedynczych ludzi. Czy był przede wszystkim końcem starego porządku; tylko momentem przełomowym, w całym ciągu przemian polityczno-gospodarczych ostatnich dwóch dekad XX wieku; a może najważniejsze, że stał się początkiem innego życia?

Który z tych etapów: zostawił najtrwalsze ślady w Twoim środowisku?

Na konkurs nadsyłane mogą być wyłącznie prace oryginalne, oparte na samodzielnie zebranych, wcześniej nie publikowanych materiałach źródłowych (pozyskanych na przykład w toku wywiadów, kwerend w archiwach środowiskowych, publicznych, szkolnych czy domowych); powinny zawierać krytyczną ocenę wiarygodności źródeł, dowodzić zdolności wyciągania wniosków. Ważna jest również atrakcyjność prezentacji wyników badań.

Prace konkursowe mogą mieć różną formę, jak: krytycznie opracowany zbiór dokumentów, dziennik czy wspomnienie; uzyskana przez autora i krytycznie opracowana relacja świadka lub świadków historii; zbiór zdjęć z autorskim opisem i komentarzem; film, audycja radiowa czy prezentacja multimedialna wykorzystująca źródła; dopuszczalne są również inne formy, także mieszane (jednak z wyłączeniem form czysto plastycznych). Szczegóły dotyczące ograniczeń formalnych zawarte są w regulaminie konkursu i w instrukcji.

Praca może być podejmowana indywidualnie bądź grupowo (do 6 osób), pod opieką dorosłych lub samodzielnie.

Termin nadsyłania prac — do 3 marca 2009 (data stempla pocztowego). Konkurs zostanie rozstrzygnięty 8 czerwca 2009, kiedy to nastąpi ogłoszenie wyników i rozdanie nagród.

Jury przyzna uczniom pieniężne nagrody i wyróżnienia indywidualne i zespołowe, a nauczycielom wspierającym uczniów — wyróżnienia specjalne.

Oddzielnie nagradzane będą również zdjęcia dokumentujące pracę badawczą w czasie realizacji projektu.

Nadesłane prace dopełnią kolekcję „Historii Bliskiej” w Ośrodku KARTA, dostępną dla zainteresowanych badaczy i wydawców. Przewidywana jest prezentacja prac lub ich fragmentów w internecie oraz ewentualnie w czasopiśmie ogólnokrajowym i lokalnych. Szczegółowe informacje i materiały pomocnicze będą dostępne od 17 września 2008 www.historiabliska.pl

Kontakty: Ośrodek KARTA, 02-536 Warszawa, ul. Narbutta 29, tel. (0-22) 848-07-12; faks 646-65-11; e-mail: historia.bliska@karta.org.pl, www.karta.org.pl.